כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת הִתִּירוּהוּ. (תוספות (סוכה) פרק לולב הגזול (ע: ד"ה נשמת) והגהות מרדכי פרק הזורק (סי' תקפ)):

ב **אִם יָרְדוּ** גְּשָׁמִים (ט) **עַל הָאֲבָנִים** [ה]**וְנִטְבְּעוּ, אִם** (י) **רִשּׁוּמָן נִכָּר מֻתָּר לִטְלָן כְּדֵי לַקְנֹחַ, [ו]וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם**
(יא) **סוֹתֵר וְלֹא מִשּׁוּם טוֹחֵן:** **ג** [ז]צְרוֹר שֶׁעָלוּ בּוֹ עֲשָׂבִים, (יב) **מֻתָּר** (ג) **לְקַנֵּחַ בּוֹ** (יג) **וְלֹא חִישִׁינַן שֶׁמָּא**
יִתָּלְשׁוּ, [ח]**דְּאַף אִם יִתָּלְשׁוּ לֵיכָּא אִסּוּרָא, דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן הוּא:** **ד** [ט]**לֹא יַטַּלְטֵל * רֶגֶב אֲדָמָה לְקַנֵּחַ**
בּוֹ, מִפְּנֵי (יד) **שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְקִנּוּחַ לְפִי שֶׁהִיא נִפְרֶכֶת.** [י]**אֲסוּר לְקַנֵּחַ בְּחָרֶס * אֲפִלּוּ בְּחֹל, * מְשׁוּם סְכָנָה**
שֶׁלֹּא יְנַתֵּק שְׁנֵי הַפְּרַכְסְתָּא (פְּרוּשׁ, הַמְּעַיִם הַתְּלוּיִים בְּפִי טַבַּעַת): **ה** [כ]**הָיוּ לְפָנָיו בְּשַׁבָּת צְרוֹר וְאָזְנֵי חֶרֶס**
חֲלָקִים, דְּכֵיוָן (טו) **דַּחֲלָקִים הֵם** (טז) **לֵיכָּא מְשׁוּם סְכָנָה, מְקַנֵּחַ בְּאָזֶן הַחֶרֶס, שֶׁהוּא רָאוּי לְכַסּוֹת בּוֹ פִּי**
הַכְּלִי. [ל]**צְרוֹר וַעֲשָׂבִים,** (יז) **יְקַנֵּחַ בָּעֲשָׂבִים אִם הֵם לַחִים,** (יח) **אֲבָל בְּיבֵשִׁים אֵין מְקַנְּחִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵם**
חַדִּים וּמְחַתְּכִין אֶת הַפֶּשֶׁר: **ו** [מ]**מְקַנְּחִין בְּשַׁבָּת בָּעֲשָׂבִים לַחִים אֲפִלּוּ הֵם מְחֻבָּרִים, וּכְלִבְּד** (יט) **שֶׁלֹּא**
(ד) **יְזִיזֵם, וּמְשׁוּם מְשַׁתֵּמֵשׁ בְּמְחֻבָּר לֵיכָּא,** [נ]**דְּלֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּאֵילָן אֲבָל לֹא בְּיָרָק:** **ז** [ס]**הָיָה צָרִיךְ**
לִנְקֵבִיו וְאֵינוֹ יָכוֹל לְפָנוֹת, שֶׁדְּפוּאָתוֹ לְמַשְׁמֵשׁ בְּפִי הַטַּבַּעַת, שֶׁמְּמַשְׁמֵשׁ שָׁם בְּצְרוֹר וְהַנָּקֵב נִפְתָּח, לֹא
יְמַשְׁמֵשׁ בְּשַׁבָּת כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּמַשְׁמֵשׁ בְּחֹל דְּהֵינוּ שֶׁאוֹחֵז הַצְּרוֹר בְּכָל הַיָּד, (כ) **מְשׁוּם** (ה) **הַשָּׁרַת נִימִין, אֶלָּא**
מְמַשְׁמֵשׁ כְּלְאַחַר יָד, [ע]**דְּהֵינוּ שֶׁיֹּאחֵז הַצְּרוֹר בִּשְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו** (כא) **וּמְמַשְׁמֵשׁ:** **ח** (כב) [פ]**לְמַשְׁמֵשׁ בְּבַרְזָא**
בְּפִי הַטַּבַּעַת, דְּיֵנָה כְּצְרוֹר שֶׁלֹּא יֹאחֲזֶנּוּ אֶלָּא בִּשְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו. [צ]**וְאָסוּר לְצֵאת בְּבַרְזָא** (כג) **אֲפִלּוּ תְּחוֹבָה**

בְּאֵר הֵיטֵב

מְיֻמּוּנִי (פכ"ו אות ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א): **ג** (ג) **לְקַנֵּחַ.** אֲפִלּוּ מֻנָּח עַל הָאָרֶץ מֻתָּר לִטְלוֹ. וְהַתּוֹלֵשׁ עֲשָׂבִים מֵהַצְּרוֹר חַיָּב לְכַלֵּי עַלְמָא, וְעַיֵּן סִימָן של"ו סָעִיף ה':

ו (ז) **יְזִיזֵם.** שֶׁהֵם מְקֻצָּצִים: **ז** (ס) **הַשָּׁרַת.** וְאַף עַל גַּב דְּמִקַּנְּחִין בְּחָרֶס וְלֹא חִישִׁינַן מִשּׁוּם הַשָּׁרַת נִימִין, בְּמְמַשְׁמֵשׁ בִּצְרוֹר, הָנֵי פְּסִיק רֵישֵׂהּ. תּוֹסְפוֹת (פא. ד"ה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּאַפֵּיּוּ מִבַּרְמְלִית וְכוּ'. (יג) וְכֵן עִקָּר [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ה)]. וּרְשׁוּת הָרַבִּים דִּידָן (יג) אַף שֶׁלְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים דִּינוֹ כְּכַרְמְלִית, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהַקֵּל: **ב** (ט) **עַל הָאֲבָנִים.** הַיְנוּ (יא) שֶׁהַכְּנִיסָן מִתְּחִלָּה לְקַנֵּחַ בָּהֶן, וְאַחַר כָּךְ יָרְדוּ עֲלֵיהֶן גְּשָׁמִים וְנִטְבְּעוּ בְּקַרְקַע אוֹ בְּטִיט: (י) **רִשּׁוּמָן נִכָּר.** הַיְנוּ (טו) שֶׁנִּכָּרִין לְמַעְלָה מִן הַקַּרְקַע וְלֹא נִטְבְּעוּ בַּקַּרְקַע לְגַמְרֵי: (יא) **סוֹתֵר וְלֹא מִשּׁוּם טוֹחֵן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ אִם הָיָה זֶה בְּאֵיזֶה רְצָפָה שֶׁחָצַר וַהֲוָה אָמִינָא דְּיֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ סְתִירָה שֶׁפּוֹתֵר הָרִצְפָּה בָּזֶה שֶׁנּוֹטֵל הֶעָבָן, אוֹ דַּהֲוָה אָמִינָא דְּטוֹחֵן בְּנִטְילָתוֹ אֶת הֶעָפָר שֶׁסְּבִיבוֹ, קָא מַשְׁמַע לַן דְּשָׁרֵי: **ג** (יב) **מֻתָּר לְקַנֵּחַ בּוֹ.** מִדְּסָתָם, (טז) מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ מֻנָּח עַל הָאָרֶץ מֻתָּר לִטְלוֹ, וְאַף דְּיֵשׁ בָּזֶה עַל כָּל פָּנִים לִכְלֵי עַלְמָא אִסּוּר תְּלִישָׁה מִדְּרַבָּנָן דְּמִחֲזֵי כְּתוֹלֵשׁ, הָכָא מִשּׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת לֹא גָּזְרוּ. וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁנִּכְתַּב לְקַמָּן בְּסִימָן של"ו סָעִיף ה' וְסָעִיף ח' בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מג) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד"ה אפילו): (יג) **וְלֹא חִישִׁינַן וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף דְּבַתְּחִלָּה יֵשׁ בּוֹ אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא לְכַלֵּי עַלְמָא וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן של"ו סָעִיף ה', אֲפִלּוּ הָכִי לֹא חִישִׁינַן שֶׁיִּהְיֶה נִתְלָשׁ, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לָזֶה וְלָאו פְּסִיק רֵישָׁא הוּא: **ד** (יד) **שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְקַנֵּחַ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (יז) וְעַל כֵּן אִסּוּר טַלְטוּל בְּדוּכְתֵּהּ קָאֵי: **ה** (טו) **דַּחֲלָקִים הֵם.** דִּבְאֵינָם חֲלָקִים דְּיֵשׁ חֲשַׁשׁ סַכָּנָה בְּדָבָר, (יח) מוּטָב יוֹתֵר לְקַנֵּחַ בִּצְרוֹר אַף שֶׁהוּא מְקֻצֶּה: (טז) **לֵיכָּא מְשׁוּם סַכָּנָה וְכוּ'.** וְאַף (יט) דַּעֲדַיִן יֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ כְּשָׁפִים וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ג' (ס"א), מִכָּל מָקוֹם לֹא הִתִּירוּ מְשׁוּם זֶה לְקַנֵּחַ בִּצְרוֹר שֶׁהוּא מְקֻצֶּה, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶרֶס לְקַנֵּחַ שֶׁאֵין בּוֹ מְשׁוּם מְקֻצֶּה וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ג' (ס"א), מִכָּל מָקוֹם לֹא הִתִּירוּ מְשׁוּם זֶה לְקַנֵּחַ בִּצְרוֹר אַף שֶׁהוּא מְקֻצֶּה: (יז) **יְקַנֵּחַ בָּעֲשָׂבִים.** [ג]דְּלֹא הָוֵי מְקֻצֶּה: (יח) **אֲבָל בְּיבֵשִׁים וְכוּ'.** אֲלָא (כ) יְקַנֵּחַ בִּצְרוֹר אַף דְּהוּא מְקֻצֶּה. אִיתָא בַּגְּמָרָא (כבא קמא פא:), מֵתֶר לְפָנוֹת אֲחוֹרֵי הַגָּדֵר דְּשָׁדָה חֲבֵרוֹ, וּמֻתָּר לִטֹּל צְרוֹר לְקַנֵּחַ אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת. (כמ) וְהַיְנוּ מִן הַגָּדֵר אֲבָל לֹא יִטֹּל מִן הַגָּדֵר עַצְמָהּ דְּאֵין עוֹשֶׂה נָקָב, דִּנְרְאֶה כְּסוֹתֵר: **ו** (יט) **שֶׁלֹּא יְזִיזֵם.** [ד]הַיְנוּ (כג) שֶׁלֹּא יִשְׁמֹט אוֹתָם מִמְּקוֹם חִבּוּרָם, מְשׁוּם תְּלִישָׁה: **ז** (כ) **מְשׁוּם הַשָּׁרַת נִימִין.** דְּהוּא בִּכְלַל תּוֹלֵשׁ, וְאַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן לָזֶה, (כג) דְּיֵשׁ הַמְּשָׁמוּשׁ. לֹא יְמַשְׁמֵשׁ בְּצְרוֹר שֶׁל הַקְּנוּחַ לְהַחֲלִיקוֹ שֶׁלֹּא יִשָּׁרֵט בְּשָׂרוֹ כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחֹל, (כמ) מְשׁוּם מְמַחֵק, אֶלָּא כְּלְאַחַר יָד: **(כא) וּמְמַשְׁמֵשׁ.** בְּנַחַת [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה היה צריך)] בְּשַׁבָּת רַבָּנוּ יְרֵחָם (נתיב יב ח"ט), וְהָכִי אִיתָא לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן שכ"ח (סמ"ט): **ח** (כב) [ל]**מְמַשְׁמֵשׁ בְּבַרְזָא.** פֵּרוּשׁ שֶׁל עֵץ, וְהוּא הַדִּין בְּפִתְילָה [שְׁקוֹרִין צָפְּי"ל] שֶׁמַּכְנִיסִין בְּפִי הַטַּבַּעַת, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר בְּסוֹף סִימָן שכ"ח (שם) [אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ט)]: (כג) **אֲפִלּוּ תְּחוֹבָה וְכוּ'.** שֶׁכֵּיוָן שֶׁמַּכְנִיסָהּ תָּדִיר כְּדֵי לַחֲזֹר וּלְהוֹצִיאָהּ, אֵינָהּ בְּטֵלָה אֵצֶל הַגּוּף וַהֲרֵי זֶה כְּמוֹצִיא בְּפִיו וּמַרְפְּקוֹ דְּאָסוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, (כו) אֲבָל דָּבָר הַבָּלוּעַ בַּגּוּף מֻתָּר לְצֵאת בּוֹ, כְּגוֹן

בַּאוּר הַלָּכָה

מִכַּרְמְלִית לִרְשׁוּת הַיָּחִיד. אֲפִלּוּ הָכִי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת דּוֹחֶה אוֹתָן [יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"ב)]:

ד * **רֶגֶב אֲדָמָה.** עַיֵּן בְּמִאירִי (פא.) דְּאִם הוּא רֶגֶב קָשֶׁה כַּאֲבָנִים שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לְהִתְפָּרֵךְ מֵעָפָר, וְלִכְאוֹרָה דִּיָּרְשִׁינִי מִבְּבָלִיָּתָא שֶׁהִיא רַכָּה:

* **אֲפִלּוּ בְּחֹל.** בְּגְּמָרָא (פא.) אִיתָא, דְּרַבּוֹתָא יוֹתֵר הוּא בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם:

* **מְשׁוּם סַכָּנָה.** וְהָא דְּלֹא נָקֵט הַטַּעַם שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בּוֹ כְּשָׁפִים וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן ג' (ס"א), מִשּׁוּם דִּבְסָעִיף זֶה כְּלוּל נַמִּי הַדִּין לְעִנְיַן שַׁבָּת, וְלִעִנְיַן שַׁבָּת עִקַּר הַטַּעַם דְּאֵין מְקַנְּחִין בְּחָרֶס הוּא מִשּׁוּם סַכָּנָה, דְּמִשּׁוּם זֶה אִיתָא בְּגְּמָרָא (פב.)

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ד) [אחרי שהביא את שתי הדעות המובאים ברמ"א] כתב: ובדברי סופרים הלך אחר המיקל. ולא חילק בזה. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב: היו לפניו צרור ועשבים מחוברים ששניהם מוקצים יקנח בעשבים בעודן בחיבורן ולא יזיזם בידיו, ואל יקנח בצרור שיצטרך לטלטלו בידו. **ג]** וכתב בשו"ע הרב (ס"י): אם אין לפניו אפילו צרור ואבן לקנח בהן יש מתירין לקנח אפילו באילן המחובר, שבמקום כבוד הבריות לא גזרו על שימוש במחובר, ואף אם צריך לקנח בעלים המחוברים בו הרי זה מותר ואין לחוש שמא יתלשו שדבר שאינו מתכוין הוא. **ד]** אבל בשו"ע הרב (ס"ט) כתב שעשבים מחוברים הם מוקצים, כדעת המג"א, לכן כשיקנח בהם לא יזיזם בידיו. **ה]** וכ"כ בשו"ע הרב (סי"א).

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ק שם (פא:) מֵימָרָא דְּרַב הוּנָא. ר שם בְּגֶמָרָא. ש בֵּיצָה ל״ב (ע״ב) מֵימְרָה דְּרַב נַחְמָן.

(ו) כֻּלָּהּ בַּגּוּף: ט [ק] אָסוּר לִפָּנוֹת (כד) * בְּשַׁבָּה (ז) נִיר בְּשַׁבָּת, שֶׁמָּא יָבֹא לְאַשְׁווּיֵי גֻּמּוֹת, * [ר]וְאִם הָיָה שָׁדֵה חֲבֵרוֹ, אֲפִלּוּ בְּחֹל אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁדֶּשׁ נִירוֹ וּמְקַלְקֵל: י (כה) [ש]אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת שֶׁמְּצַדְּדִין אוֹתָן כְּמִין מוֹשָׁב חָלוּל וְיוֹשְׁבִים עֲלֵיהֶם בַּשָּׂדוֹת בְּמָקוֹם הַמְיֻחָד לְבֵית הַכִּסֵּא, מֻתָּר (ח) (כו) לְצַדְּדָן, וְאַף עַל גַּב דִּבְנָיָן עֲרַאי הוּא, לֹא גָּזְרוּ בֵּהּ רַבָּנָן מִשּׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת:

שִׁיג טַלְטוּל דֶּלֶת וְחַלּוֹן וְהַמַּנְעוּל בְּשַׁבָּת. וּבוֹ י׳ סְעִיפִים:

א שַׁבָּת קכ״ה (ע״ב) בַּמִּשְׁנָה וְכִתְקִים, וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַב אַבָּא שָׁם קכ״ו (ע״א). ב תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד״ה כיון) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּסוֹף פֶּרֶק כ״ב (ה״ל). ג שָׁם בְּבָרַיְתָא וּכְרִבְקָן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. ד שָׁם (ע״ב) וּכְרַבִּי יוֹחָנָן. ה שָׁם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה וכ״ת).

א (ו) [א] [א]פְּקָק הַחַלּוֹן, כְּגוֹן לוּחַ אוֹ שְׁאָר כָּל דָּבָר שֶׁסּוֹתְמִין בּוֹ הַחַלּוֹן, יְכוֹלִים לְסָתְמוֹ * אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ קָשׁוּר (כ) * וְלֹא אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּמוֹסִיף עַל הַבִּנְיָן, (ג) * [ב]וְהוּא שֶׁיַּחְשֹׁב עָלָיו * מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְסָתְמוֹ בּוֹ. (ג) [ג]וְקָנָה (ד) שֶׁהִתְקִינוּ לִהְיוֹת נוֹעֵל בּוֹ, (ה) אֵין צָרִיךְ שֶׁיִּקְשָׁרֶנּוּ בַּדֶּלֶת, [ד]וּמִכָּל מָקוֹם דְּמֵי לִבְנָיָן יוֹתֵר מִפְּקָק הַחַלּוֹן וְלֹא סַגִּי בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁיַּחְשֹׁב עָלָיו מֵאֶתְמוֹל וְצָרִיךְ (ו) שֶׁיְּתַקְּנֶנּוּ לְכָךְ, [ה]לְרַשׁ״י, הַיְנוּ שֶׁיְּתַקְּנֶנּוּ לְשֵׁם כְּלִי שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ, * שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְהַפֵּךְ בּוֹ זֵיתִים אוֹ לִפְצֹעַ בּוֹ אֱגוֹזִים,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] פְּקָק. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב (ד״ה פקק). וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״א) שֶׁכְּשׁוּת בֵּית יְהוּדָה חֹלֶק ב׳ סִימָן (כ״ט) [ק״ט] הַסְּכִים לְהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״א). גַּם כָּתַב דְּצִירִים וּמַנְעוּלִים שֶׁל בָּרְזֶל שֶׁבִּפְקָק הַחַלּוֹן חֲשִׁיבִי כִּמְחֻבָּר, דְּלֹא כְּטַ״ז (ס״ז סי׳ שנא סק״ג), וְשָׁכֵן הַסְּכִימוּ בִּקְנִים מֵאִירוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן (צ״ג) [צ״ד] וּדְבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רכ״ג כוֹ׳ עַיֵּן שָׁם:

אַבְרָהָם (סק״י) [וּכְסָפָר אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז) פּוֹסֵק דְּמֻתָּר מִשּׁוּם כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, דְּמִשָּׁם לֹא מַשְׁמַע מִידִי, וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ (סי׳ שסו ס״ז) וְכֵן מִשְׁמַע בְּטוּר סִימָן שט״ז]:

א (ו) פְּקָק. וַאֲפִלּוּ עַל אַרְבָּה שָׁבְּגַג שָׁרֵי, דְּמוֹסִיף עַל אֹהֶל עַרְאִי שָׁרֵי, תּוֹסְפוֹת (קכה: ד״ה הכל). הָרַ״י הַלֵּוִי (כלל ה סי׳ לד) פָּסַק דְּקֹדֶם שְׁימּוּת הַמַּת מֻתָּר לִסְתֹּם הַחַלּוֹן שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס הַטֻּמְאָה לַבַּיִת, אֲבָל אַחַר מִיתָתוֹ אָסוּר לִסְתֹּמוֹ דְּהָוֵי כְּמִתְקַן, וְרַעַת הַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) לְהַתִּיר אֲפִלּוּ אַחַר שָׁמַת, עַיֵּן שָׁם. וְלוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לִסְתֹּמוֹ הֲרֵי שִׁבּוּת דְּשִׁבּוּת עַיֵּן סִימָן ש״ז סָעִיף ה׳. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מַהֲרִי״ל סִימָן (ס״ט) [ס״ה]: (ג) וְקָנָה. שְׁתָּחְבוּ אֵצֶל הַדֶּלֶת בְּכֹתֶל דְּמֵי לְגַנֵּר קְצָת, אֲבָל קָנָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּעָדִיף יוֹתֵר לְקַנֵּחַ בְּצְרוֹר אַף שֶׁהוּא מְקֻצֶּה, מִלְּקַנְּחַ בְּחֶרֶס אַף שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תּוֹרַת כֵּלִי:

ט * **בְּשָׂדֶה נִיר וְכוּ׳.** [א]עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ג) שֶׁכָּתַב דְּהוּא חֲרִישָׁה רִאשׁוֹנָה וְעוֹמֵד לִזְרִיעָה, וְהוּא מִפְּרוּשׁ רַשׁ״י שָׁם בַּגְּמָרָא (פא: ד״ה בשלה). וּמִשְּׁמַע דִּבְסִתָם שָׂדֶה שֶׁלֹּא נֶחְרַשׁ עֲדַיִן אוֹ בַּחֲרִישָׁה שְׁנִיָּה שֶׁלְּאַחַר הֶזִּרְעָה, לֹא חִישִׁינַן לְאַשְׁווּיֵי גֻּמּוֹת. וְאַף דְּעָצֵם אִסּוּר אַשְׁווּיֵי גֻּמּוֹת שֵׁיךְ בְּכָל גַּוְנֵי [דְּלֹא נִזְכַּר בְּשׁוּם מָקוֹם בְּגֶמָרָא וּפוֹסְקִים נִפְקָא מִנָּהּ בְּזֶה], מִכָּל מָקוֹם לֹא גָּזְרוּ שֶׁמָּא יָבוֹא לְהַשְׁווֹת גַּמּוֹת רַק בְּשָׂדֶה נִיר, וְהַטַּעַם לִי שֶׁזֶּהוּ כְּדִנְּתָנִי הַפֵּרוֹת בְּמַשְׁבְּצוֹת וְזֶהוּ סָעִיף רִאשׁוֹנָה מִצּוּי בָּהּ רַבִּים, וְנִרְאֶה לִי פְּשׁוּטִים מְקֻשִּׁים מְאֹד:

קָטָן ג׳, דְּאִי לָאו הָכִי דִּבְרֵיהֶן מְקֻשָּׁים מְאֹד:

* **וְאִם הָיָה וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (מש״ז שם) דְּבְשָׂדֶה חֲבֵרוֹ אָסוּר גַּם בַּחֲרִישָׁה שְׁנִיָּה שֶׁלְּאַחַר הֶזִּרְעָה, וּבְכֻבָּא קַמָּא דַּף פ״א עַמּוּד ב׳ מְשְׁמַע דְּתַלּוּי בִּירִידַת הַטַּל, עַיֵּן שָׁם:

א * **אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ קָשׁוּר.** וּבְקָשׁוּר אֵין צָרִיךְ אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה. פ״ח (סק״א) וְאַלִּיָּה רַבָּה (סק״א):

* **וְלֹא אָמְרִינַן וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ב), וְאִם אֵינוֹ עוֹמֵד לִפְתֹּחַ אֶלָּא לְעִתִּים רְחוּקוֹת, אָסוּר, כְּמוֹסִיף עַל אֹהֶל קָבוּעַ, כֵּן כָּתְבוּ הַמְּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ז׳ וְהַפְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ג), וְעַל כֵּן בְּעֵינַן שֶׁיְּהֵא הַפְּקָק קָשׁוּר וְתָלוּי מִבְּעוֹד יוֹם:

* **וְהוּא שֶׁיַּחְשֹׁב וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה פקק) דְּכֵן הוּא מִסְקָנַת הָרֹא״שׁ (פי״ז סי׳ ח), וּדְלָא כְּהָרַ״ן (מט: ד״ה בין) דְּבָעֵי שֶׁיִּהְיֶה תּוֹרַת כֵּלִי כְּמוֹ בְּקָנֶה לְקַמָּה. אֲמְנָם מְצֻאתִי דְּהָרַבָּה רִאשׁוֹנִים סְבִירָא לְהוּ כְּוָתֵיהּ, הֲלֹא הֵמָּה הָרַמְבַּ״ן בְּמִלְחָמוֹת (מט. ד״ה כתב) וְהָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (קכו: ד״ה ואמר) בְּמִסְקָנָתוֹ וְהָרֹא״שׁ בְּסֵפֶר יְרֵאִים שְׁלוֹ (סי׳ רעד), [ב]וְעַל כֵּן צָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:

* **מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְסָתְמוֹ בּוֹ.** הַיְנוּ דְּכֵיוָן דְּהֵכִינוֹ לְכָךְ לַיְלֵית בֵּהּ אִסּוּר טַלְטוּל, וּבְלֹאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם טַלְטוּל, אֲבָל מִשּׁוּם מִבְנֶה לֹא שַׁיָּךְ בִּפְקָק הַחַלּוֹן כְּלָל, כֵּן כָּתַב הַב״ח (ס״א) וְכֵן הָפְרִי מְגַדִּים (מש״ז ריש הסימן). וְלִפְלִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְסָתְמוֹ בּוֹ הוּא לְאוֹ דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין. אִם הַכִּין בְּמַחֲשָׁבָה לְאֵיזֶה דָּבָר שֶׁיִּהְיֶה, סַגִּי, וְכֵן בְּאֵר הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) [וְכָתַב: עוֹד, דְּאִם הוּא כְּלִי אַף אִם הוּא כְּלִי שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר, כְּגוֹן דַּף שֶׁעוֹרְכִין עָלָיו, דְּהוּא מֻתָּר לְצָרְכּוֹ גּוּפוֹ, תּוֹ אֵין צָרִיךְ אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה]. וְכֵן מִשְׁמַע בְּהָרַא״שׁ (שם) [ד]דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם אִסּוּר טַלְטוּל, וּבְבַאוּר הַגְּרַ״א כָּתַב, דְּטַעַם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הוּא קְרִישׁ״י (קכה: ד״ה שאין) דְּאִי לָאו הָכִי נִרְאֶה כְּמוֹסִיף עַל הַבִּנְיָן:

* **שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְהַפֵּךְ בּוֹ וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ אִם יֵחַד רַק לָזֶה, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּלֹא מִקְרֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִבְלַע מַרְגָּלִית אוֹ זָהָב וְלִצְאת בּוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים: **ט** (כד) **בְּשָׂדֶה נִיר וְכוּ׳.** הִיא שָׂדֶה (כו) שֶׁנֶּחֱרְשָׁת וְעוֹמֶדֶת לִזְרִיעָה וּמְצוּי בָּהּ אָז עַל יְדֵי הַחֲרִישָׁה רְגָבִים וְגֻמּוֹת, וְעַל כֵּן חִישִׁינַן שֶׁמָּא בְּעֵת שֶׁיִּפָּנֶה יִשְׁכַּח וְיִטֹּל מֵהָרְגָבִים שֶׁלְּפָנָיו וְיִשְׁלִיךְ לִמְקוֹם הַגֻּמּוֹת, וְאָמְרִינַן הָיְתָה לוֹ גֻּמָּא וּטְמָמָהּ גַּבְשׁוּשִׁית וְנִטְלָהּ בְּבֵית חֵיבֹ מִשּׁוּם בּוֹנֶה [שֶׁמְּתַקֵּן הַבַּיִת בְּכָךְ], בְּשָׂדֶה חֵיבֹ מִשּׁוּם חוֹרֵשׁ [שֶׁהֲרֵי הִשְׁוָה בָּזֶה אֶת פְּנֵי הַקַּרְקַע וְיִהְיֶה טוֹב לִזְרִיעָה]: י (כה) **אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְכוּ׳.** יֵשׁ אוֹמְרִים (כמ) דְּוַקָּא אִם הָיוּ הָאֲבָנִים מוּכָנִים מִכְּבָר לָזֶה, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא הֻתַּר אִסּוּר מְקֻצֶּה בִּשְׁבִיל זֶה, דְּלֹא מְצִינוּ שֶׁהֻתַּר אֶלָּא לְקִנּוּחַ: (כו) **לְצַדְּדָן.** הַיְנוּ לְהַעֲמִיד הַדְּפָנוֹת שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן. אֲבָל לְהַנִּיחַ אֶבֶן לְמַעְלָה עַל שְׁתֵּיהֶן אָסוּר מִשּׁוּם אֹהֶל, אַף דְּאֹהֶל עֲרַאי הוּא, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), אֲבָל הָאַלִּיָּה רַבָּה (ס״ק יז) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יא) [ב]מַתִּירִין גַּם בָּזֶה:

א (א) **פְּקָק הַחַלּוֹן.** וַאֲפִלּוּ (ו) עַל אַרְבָּה שָׁבְּגַג שָׁרֵי, וְאֵינוֹ נֶחְשָׁב לְאֹהֶל, דְּהָאֹהֶל כְּבָר עָשׂוּי וּכְשֶׁפּוֹקְקוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מוֹסִיף עַל הָאֹהֶל דְּהֵינוּ שֶׁמְּכַסֶּה הֶחָלָל שֶׁהָיָה בְּאֹהֶל, וְגַם הוּא עֲרַאי. הָרַ״י הַלֵּוִי (כלל ה סי׳ לד) כָּתַב, דְּהָא דְּאִיתָא בַּשַּׁ״ס (קנד:) שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַחַלּוֹן בְּשַׁבָּת מִפְּנֵי הַמַּת שֶׁלֹּא יִכָּנֵס הַטֻּמְאָה לַבַּיִת וְיִטַּמְּאוּ הַכֵּלִים, הַיְנוּ דַּוְקָא קֹדֶם שְׁימּוּת הַמַּת דְּלֹא הָוֵי אֶלָּא תּוֹסֶפֶת אֹהֶל עֲרַאי וְגַם לֹא מִקְרֵי מְתַקֵּן עֲדַיִן, אֲבָל לְאַחַר מִיתָתוֹ לֹא מִקְרֵי מְתַקֵּן, דְּהַכֵּלִים שֶׁהָיוּ בְּתוֹכוֹ כְּבָר נִטְמְאוּ, וְאֵינוֹ מוֹעִיל אֶלָּא לְהַבָּא שֶׁלֹּא יִטַּמְּאוּ כָּל אֲשֶׁר יִהְיֶה אַחַר כָּךְ בַּבַּיִת, וּבְשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א) מְצַדֵּד כְּהַמְּגֵן אַבְרָהָם, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (ב) **וְלֹא אָמְרִינַן וְכוּ׳.** כֵּיוָן שֶׁדַּרְכּוֹ בְּכָךְ לִפְתֹּחַ וְלִסְגֹּר תָּמִיד, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ולא): (ג) **וְהוּא שֶׁיַּחְשֹׁב וְכוּ׳.** וְזֶה מִהֲנֵי אֲפִלּוּ אִם לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ עֲדַיִן מֵעוֹלָם לָזֶה, (ג) וְכָל שֶׁכֵּן אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ מִכְּבָר אֲפִלּוּ רַק־פַּעַם אַחַת דִּכְבָר יָרְדָה עֲלֵיהֶם תּוֹרַת כֵּלִי, וְלֹא צָרִיךְ תּוּ אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה. וְדַע, דְּהָא דְּכָעֵינַן דַּעְתּוֹ עַל מֵעֶרֶב שַׁבָּת הֵינוּ דַּוְקָא בִּדְבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְבַטְּלוֹ שָׁם, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְבַטְּלוֹ לְעוֹלָם אֶלָּא לִפְעָמִים כְּגוֹן בֶּגֶד וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מֻתָּר לִסְתֹּם בּוֹ אֲפִלּוּ לֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עָלָיו מֵעֶרֶב שַׁבָּת [חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל לט ס״ט)]: (ד) **שֶׁהִתְקִינוּ וְכוּ׳.** הֵינוּ (ג) שְׁתּוֹחֲבוֹ אֵצֶל הַדֶּלֶת בְּכֹתֶל וְלֹא [ז] שֶׁסּוֹגֵר בּוֹ אֶת הַמְּסֹגֶרֶת אוֹ אֶת שְׁנֵי חֲצָאֵי דֶּלֶת], וְעַל כֵּן דְּמֵי מְקַצָּת לְגַנֵּר הַמְבֹאָר לְקַמָּה דִּלְא מְהֲנֵי לֵהּ מַחֲשָׁבָה: (ה) **אֵין צָרִיךְ שֶׁיְּקַשְּׁרֶנּוּ וְכוּ׳.** צָרִיךְ לוֹמַר נַמִּי אֵין צָרִיךְ וְכוּ׳: (ו) **שֶׁיְּתַקְּנֶנּוּ לְכָךְ.** (ה) הַיְנוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ט (כמ) רַשׁ״י (פא: ד״ה בשדה) וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ס״ק בשדה); י (כמ) רַשׁ״ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (ביצה פ״ד סי׳ טו ד״ה מתני׳) וְהֶבְיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) וּרְאֵיָתוֹ, מִדְּקָאָמַר הַגְּמָרָא (ביצה לב:) אֲבָנִים שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם בְּבֵיצָה (ד״ה אבנים), אֵין הֶכְרֵחַ לָזֶה:

א (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) כֵּן מוּכָח מַהֲרִ״ן (מט: ד״ה ומסתברא), וְטַעַם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְדִינָא כְּוָתֵיהּ לְעִיל בְּסִימָן ש״ח סָעִיף י׳: (ד) פְּרִי מְגַדִּים (סק״ב): (ה) בַּ״ח (ס״ב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וּבְשוּ״ע הָרַב (סִ״ד) לֹא הֶעְתִּיק אֶת דִּבְרֵי הַט״ז. **ב]** וּבְשוּ״ע הָרַב (סט״ו) כָּתַב: וּמִ״מ לְעִנְיַן כְּמִין אֹהֶל עִם גַּג אָסוּר אַע״פ שֶׁהוּא אֹהֶל אַרְעִי. **ג]** וּבְשוּ״ע הָרַב (ס״א) הַתִּיר בְּמַחְשָׁבָה בִּלְבַד. **ד]** וְכֵן כָּתַב בְּשוּ״ע הָרַב (ס״א).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah